

OBRITNIK

Glasilo Jugoslovanskega obrtništva Dravske banovine

Lastnik: Poverjeništvo za izdajo lista „Obrtnik“
 Uprava: Ljubljana, Cesta 29./X. št. 19 (Marn Josip).
 Naročnina znaša: za celo leto . . . . . 30.— Din
 za pol leta . . . . . 15.—
 posamezna številka . . . 1'50

V slogi in edinstvu
 vsega Jugoslovanskega obrtništva
 je uspeh!

Uredništvo: Ljubljana, Borštnikov trg 1. — Odgovorni urednik Mihelčič Ivan. — Rokopisov ne vračamo. — Nefrankiranih dopisov ne sprejemamo. — Oglase zaračunamo po ceniku. — Ponaatis člankov dovoljen le z dovoljenjem uredništva.

Leto VI.

Ljubljana, dne 23. julija 1937.

Štev. 6

Razmerje inteligence do obrtništva

Obrtništvo je v našem javnem življenju često imenovano, saj ga upoštevajo vse politične stranke v svojih programih in se predstavljajo najrazličnejši režimi od spodaj pa prav do vrha z deklaracijami, ki vse polno predvidevajo obljub in ugodnosti obrtniškemu stanu. Vse to je razumljivo, ker je nujna potreba za celoto povezati prav vse in vsakomur vsaj nakazati, kaj bi mu bilo treba, če se prav v programih in deklaracijah pisanih stvari ne izvede. To nam prihaja na misel, ker gledamo in smatramo, da je treba življenje vzeti vedno s praktične strani in ne samo s teoretične.

Obrt je ena izmed najstarejših pridobitnih panog, poleg kmetijstva, saj so njeni početki v Neandertalski dobi, tedaj ko je primitivni človek šele pričel spoznavati in uporabljati primitivno orodje. Kasnejše dobe in nagel razvoj ter napredek v vseh pogledih je tudi ustvaril razne stanove, poleg prvoimenovanih še trgovce, poleg drugih in v novejši dobi tudi industrijalce. Kakor so se razvijali in ločili v skupine posamezni stanovi pridobitnih poklicev, poleg delavstva, tako se je ustvarjala tudi skupina izobraženstva — inteligence, ki je upravljala javnemu življenju, kar vse se je ohranilo, vse do današnjih dni.

Za izobražence in inteligente smatramo vse, ki so visoko izobraženi najsi s srednješolskimi kvalifikacijami ali visokošolskimi, kajti tudi pridobitni stanovi danes več ne zavzemajo onih podrejenih mest v inteligenci, kakor so jo svoj čas in najdemo prav mnogo izobražencev med gospodarstveniki. Pač pa hočemo danes osvetliti razmerje, ki je med inteligenco negospodarskih poklicev do obrtništva.

Med negospodarske inteligente prištevamo vse visoko politične uradnike, advokate, duhovništvo in druge, kakor tudi one, ki so si skoro vedno znali ustvariti privilegiran položaj za upravljanje javnega življenja ter delitev oblasti, pravice in dobrin.

Kadar se rabi številno ustvarjajočo obrtniško družino in, ko se obrtovanje redno vrši, to je, da ima obrtnik primeroma za svojo delavnico dovolj dela in primeren zaslužek, se istega vedno vidi, toda prav zadnja leta sem se ne more več govoriti o dobro idoči obrti in je tudi že prislovica „Obrt ima zlata tla“ preživela. Baš ta dejstva, da niso pogoji za izživljanje obrtniškemu stanu več tako postlani, kot so bili nekdanj, pa narekujejo obrtnikovo tesno združevanje v svojih najrazličnejših organizacijah za uspehe in ko-

risti, pri tem delu pa zasluži ta srednji stan gotovo tudi vso pozornost in podporo vse inteligence.

Dejansko lahko vidimo, da se danes inteligenca briga za obrtnika le, kot uvodoma povedano, sicer nima zanj časa. Povsod vidimo, kako se udeležuje inteligenca dela v najrazličnejših društvih in ustanovah, največ pa vidimo to v politiki. Zato je prav gotovo dovolj časa, za težkoče, brige in skrbi obrtnika, se pa nikdo ne zmeni, niti mu ne pomaga ali pa kaže poti, ko je v najtežjih položajih. Upoštevati je namreč treba, da bi morala biti inteligenca tako vsem ustvarjajočim produktivnim silam na razpolago, posebno pa še obrtništvu s svojim znanjem, ker so prav pridobitni stanovi, kot visoki davkoplačevalci stvorili vse predpogoje in materijelno fundirali možnosti do izobrazbe vsem inteligentom.

Če se ozremo po naših obrtniških organizacijah, predvsem prostovoljnih, tedaj hitro ugotovimo, da mi nimamo nikjer nobenega visokega izobraženca, kot sodelavca, da bi pridobitve izobrazbe in svoje znanje mogel staviti na razpolago brezplačno vsaj inicijativno ali da bi, kakorkoli posegal aktivno in idealno v delo prostovoljnih organizacij našega stanu. Nasprotno temu se mnogo izobražencev udeležuje dela v drugih gospodarskih organizacijah brezplačno in agilno, kar nam izpričujejo posebno še članki naših priznanih strokovnjakov na poprišču gospodarskega udejstvovanja v nešteti revijah in časopisih. Pač pa obrtništvo v svojih ustanovah zaposluje visoke izobražence, ki so sicer v službi gospodarstva, malo pa in v najmanjši meri na razpolago obrtništvu in njegovim organizacijam v njihovem privatnem življenju.

Ne vemo, da bi se obrtništvo v svojem bistvu moglo kdaj tako zameriti izobražencem, da se ga ti ogibajo; niso nam znani vzroki. Vemo samo to, da je dela za izobražence v obrtniških organizacijah dovolj in obrtništvo tudi po želji za izobrazbo želi in hoče takega sodelovanja, dolžnost je le na izobražencih, da se temu udejstvovanju posvete in dobre posledice ne bodo izostale. Kakor so izobraženci voditelji mnogih pokretov, tako je potrebno, da se vsaj danes doraščajoča mladina posveti vprašanju sedanjega časa, gospodarskim, socialnim in ekonomskim, kajti naša država je na naravnih bogastvih na prvem mestu, ob smotrenem in sistematičnem delu pa bomo mogli, dovršenosti samo pozitivno zabeležiti.

Naša univerza, naše srednje šole vsako leto producirajo mnogo inteligentov, ki se često ne vedo posvetiti pravilnim poklicem, ker se jim ne proži možnost in ne razloži pravilno in nakaže smeri, za katere naj se usposobijo. Ni čuda, da se prav gospodarstvu in problemom tega posveti zelo malo ljudi, saj vidimo na zaključnih izpitih, da delajo kandidati izpite iz vseh mogočih tem, ki so često za današnje čase materijalnega življenja neumestne in v praksi ne pridejo do veljave, med tem ko se temam gospodarskih vprašanj ne posveča nobene pažnje in se kandidate tudi ne pripravi do tega.

Smatrali smo za potrebno, opozoriti s prednjimi vrsticami na razmere, ki so vzrok, da najdejo inteligenti poti in se ne znajdejo v praktičnih poklicih, saj bo to le njim v korist, če bodo sami pomagali stanovom, posebno obrtniškemu stanu ustvarjati, ker ne bo izostalo plačilo, saj obrtniki rabimo v svojih številnih organizacijah novih dobrih in mladih svežih sil, ki se bodo z ljubeznijo in srcem posvetili problemom najrazličnejših obrtniških vprašanj in z nami vred zgradili boljšo bodočnost vsemu obrtniškemu stanu, sebi pa ustvarili eksistenco.

Tako moramo premostiti umetna razmerja, ki so jih nekateri ustvarili, da se bo počutil izobraženec dobro med obrtništvom, nasprotno pa, da bodo obrtniki tudi v inteligentih videli ljudi, ki morajo brezpogojno ustvariti razpoloženo za harmonično sodelovanje. Kot osnova za izvedbo tega, pa naj vzgojitelji v vseh učnih zavodih, od ljudske šole pa do univerze, pripravljajo pot in gojijo ljubezen do obrti in pripravljajo novo pokolenje za usmeritev za praktične poklice, izmed katerih je gotovo obrt tudi važna, da bo bodočnost drugačna in razmerje med inteligenco do obrtništva priskrbenjše, v interesu narodnega gospodarstva, pa tudi inteligence same.

Učenci in uredba o minimalnih mezdah itd.

Za mnoge mojstre, ki sklepajo pogodbe z vajenci, ni jasno ali velja nova uredba o minimalnih mezdah itd. tudi za učence v obrtniških obratih. Zato se često obračajo z vprašanji na uprave združenj in na druga mesta. Razumljivo je, da vlada često nejasnost glede tega in je treba ustvariti popolnoma enotno postopanje, da ne bo nepotrebnih vprašanj.

Obrtni zakon v § 267. točno predvideva sledeče: „Učencu (vajencu) pripada po enem dovršenem letu učenja odškodnina za delo. Minister za trgovino in in-

Zahtevamo svojo obrtniško zbornico po svobodno zajamčenem plebiscitu!

Zaščitne barve proti rji

Vsem industrijam, tovarnam, kov. obratom, pleskarjem itd. priporočamo **zanesljivo sredstvo** proti rji, pari, kislinam, vplivom vode itd.: **barve znamke „SIAL“.**

„SIAL“ D. D., BOROVNICA

Prodajno zastopstvo za Slovenijo:

MILAN D. ČESNIK, LJUBLJANA
SLOMŠKOVA ULICA ŠTEV. 12.

ZAHTEVAJTE PROSPEKTE IN VZORCE!

dustrijo predpiše v sporazumu z ministrom za socialno politiko in narodno zdravje in po zaslišanju zbornic in delavskih zbornic z uredbo posebne odredbe o najmanjših zneskih te odškodnine.“ Iz tega jasno sledi, da ne gre zamenjavati ali uporabljati nove uredbe za vajence. To bo šele določeno s posebnimi odredbami z uredbo, kakor sledi iz gornjega. Dokler pa tozadevnih predpisov ni, velja še vedno načelo individualnega honoriranja vajenca, torej kakor poedin mojster to s starši oziroma varuhi sklone. Priporočljivo je, da vsak mojster stavi pripombo

pri novo sklepajočih učnih pogodbah svoje prosto mišljenje glede odškodnine, končno pa predvidi, da se bo dala vajencu odškodnina v smislu določb § 267. obrtnega zakona in to tako, kakor bo predpisano.

Uprave združenj in posamezni mojstri naj prednje upoštevajo pri sklepanju vajeniških pogodb. Čim pa bo izšla tozadevna uredba oziroma že preje osnutek, pa bomo o stvari še spregovorili, ker smo mnenja, da bo treba tozadevno zaslišati prav vse obrtniške organizacije za izjavo.

Uredba o izdelavi in uporabi golih in izolirnih električnih vodnikov in izolirnih cevi. — Važno vprašanje narodnega gospodarstva

Pred nekaj dnevi je posetila v zadevi gornje uredbe ministra za gradnje devetčlanska deputacija predstavnikov elektrotehničnih prisilnih organizacij in ustanov ter izročila spomenico, katero je izdelalo Združenje elektrotehn. obrti v Ljubljani, kot kritično pripombo obrazloženo in podkrepljeno s tehtnimi podatki za spremembo uredbe, kakor je predvidena za uveljavitev. Člani deputacije pod vodstvom združenja elektrotehničnih obrti dravske banovine g. Fr. Perčinliča so g. ministru dr. Kožulju še osebno, kljub utemeljenim predlogom sporočili svoja mišljenja in predlagali odložitev uveljavitve uredbe, ker bi to pomenilo samo škodo našemu narodnemu gospodarstvu, pa tudi državnim financam.

Omenjena uredba bi morala stopiti v veljavo že sredi meseca februarja, vendar pa je njeno uveljavitev g. minister za gradnje odložil za čas 6 mesecev, po predlogu in utemeljeni zahtevi zastopnikov elektrotehničnega gospodarstva in organizacij. Že tedaj je združenje elektrotehničnih obrti dravske banovine v Ljubljani prejelo direkten nalog, naj stavi konkretne pripombe k uredbi sami, kot taki in naj to tudi utemelji. Mnogo časa in truda in dela je bilo vložena, da se je temu ustreglo, kajti popolnoma na novo predelati, oziroma novo izdelati uredbo, poleg tega pa še iskati vzrokov in podatkov čemu naj bi se nujno sprejela uredba, za vse to je bil odmerjen kratek rok.

Z uveljavitvijo uredbe bi se prav za prav storil privilegiran položaj za tvrdko „Elka“ v Zagrebu, ki bi si na podlagi tega pridobila monopolen položaj za svoje iz-

delke, med tem ko bi visoko vredne inozemske izdelke niti ne smeli več uvažati in kar bi bila škoda za naše gospodarstvo, pa tudi kvaliteto. Na podlagi podatkov, ki so kronološko razporejeni v spremnem dopisu za spremembo uredbe se ugotavlja, da je tvrdka „Elka“ v kartelu s „tvornico kovina, d. d. v Mariboru“ in „tvornico kablja, d. d. v Novem Sadu“, stvarno pa kot se je ugotovilo, izhaja vse od enega kapitala in povrh še inozemskega. V same detaile obrazložitev se ne bomo spuščali, ker je to stvar strokovnjakov, ki so jo gotovo dobro in z veliko ljubeznijo do stvari same dobro rešili. Mimo dejstva, da je v upravnem svetu tudi bivši generalni tajnik Z. za TI v Zagrebu dr. Čuvaj in še dva nepomembna svetnika našega državljanstva, ne moremo, in si tudi lahko predstavljamo čemu je potem uredba s takimi predvidenimi zaščitami in komu potrebna. Tekst predvidene uredbe sam to zgovorno dokazuje in se ne da pri tem izgovarjati na nikakršne jugoslovanske električne predpise, kajti jugoslovanska elektrotehnična zakonodaja in predpisi se morajo uveljaviti drugače, za narodno gospodarstvo koristno, ne ovirajoč nikomur ustanavljanja in graditve tvornic materiala.

Najzgovornejša je gotovo kalkulacija primerjave za nabavo inozemskega (nemškega po VDE) materiala z nabavo produktov tvrdke „Elka“ in ugotavljanje zasluzka, kar izpričuje dokaz, kateri svrhi naj bi uredba služila, če bi bila kot taka uveljavljena.

Obrtniki vseh strok, posebno pa elektrotehniki in elektroinstalaterji budno

spremljamo te dogodke, ker se zavedamo, da bijemo borbo za interese narodnega gospodarstva in državnih financ, z vsega mogočim kapitalom. Mi se v celoti strinjamo s predstavko, ki so jo izdelali pod vodstvom združenja elektrotehničnih obrti v Ljubljani slovenski predstavniki elektrotehnike in organizacij solidarno in v sporazumu z ostalimi sorodnimi organizacijami iz vse države in kakršno stališče so tudi v 9članski deputaciji še posebno g. ministru za gradnje utemeljeno obrazložili.

Kakor je obrtni zakon omogočil s svojimi določbami jasno, da more prosto in neovirano izvrševati obrt vsakdo, ki je tega zmožen, pod posebnimi pogoji, tako se mora prosto dovoliti vsakomur, naj naša domača, z jugoslovanskim kapitalom fundirana mala obrt in industrija tudi na polju izdelave električnega materiala, žic in cevi vodi prosto konkurenčno politiko, saj si bomo s tem samo kvalitativno pomagali. Vsak tuj material, ki je visoko vreden, se mora dovoliti za uporabo, ne pa z ovirami onemogočiti to na škodo konzumentov, pač pa v korist in dobiček tujemu kapitalu, od katerega imajo korist v največ slučajih naši državni nasprotniki, židje, naš človek — njihov uslužbenec pa mora tiho ob mali plači izvrševati suženjske naloge.

V interesu narodnega gospodarstva in državnih financ je, da g. minister za gradnje uredbo kot nepotrebno za enkrat odloži, pač pa naroči naj se prične delati na jugoslovanskih elektrotehničnih predpisih, s katerimi naj se uredi splošne norme in določi predpise. Za fabrikacijo elektroinstalacijskega materiala, pa naj se neovirano podeljuje koncesije v prvi vrsti malim pridobitnikom, ker le ti so najuspešnejše jamstvo, da se bomo tudi v pogledu izdelave elektroinstalacijskega materiala osvojili v dobro narodnega gospodarstva, državnih financ, proti škodljivim vplivom kartelov in proti izrabljanju našega domačega človeka, pač pa v njegovo korist. Zato smo prepričani, da kraljevska vlada ne bo dopustila uveljavitve imenovane uredbe o čemer so skoro vsi člani vlade tudi informirani, temveč naročila gradbenemu ministru, naj jo odloži. — V interesu narodnega gospodarstva in državnih financ, ker bi država in delavstvo več izgubilo pri uveljavitvi uredbe na dohodkih visoke zaščitne carine in zaslužkih.

O okrožnih odborih

Naši stanovski, deloma tudi dnevni časopisi so in še pišejo o Okrožnih odborih obrtniških združenj. Vsa ta poročila so več ali manj mišljenja le zastopajoče skupine, katerim ta tudi odgovarjajo. Pravilno je, da vsaka skupina zagovarja mišljenje, odnosno stališče, vendar se ne sme omalovaževati tudi dobre strani nasprotnega mnenja, kakor se zavzema nasprotna skupina o tem vprašanju. Tudi kritika je potrebna za razčiščenje gotovih vprašanj in to je bilo potrebno pri vprašanju obstoja Okrožnih odborov.

Tako razčiščenje je bilo nujno potrebno na občini zborih Okrožnih odborov, radi njihove sestave in poslovanja. Delim mišljenje, da je sestava in organizacija dosedanjega vodstva Okrožnih odborov bila pogrešena in, da pod takimi okolnostmi, kot so bile dosedaj, ni potrebe po teh ustanovah. Vsaka organizacija katerekoli stroke, mora nuditi svojim članom nekaj koristi in biti v pomoč, le potem bode članstvo razumelo posebno še, če bo samo določalo neposredno po obstoju in

Kreditno društvo Mestne hranilnice ljubljanske

dovoljuje posojila na menice in kredite v tekočem računu vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam

smatralo tako ustanovo za svojo, v nasprotnem slučaju pa jo mora odklanjati.

Prepričan sem, če bi se bile vse okolnosti in želje obrtnikov upoštevale od strani uprave Okrožnega odbora v Ljubljani, bi prav gotovo občni zbor pokazal drugačno sliko, kot jo je. Razumem, da novo ustanovljena ustanova v svojih prvih razvojnih dobah ne more pokazati posebnih uspehov, vendar morejo biti ti po večletnem obstoju vidni in zadovoljivi.

Osebnost sem prepričan, da bi Okrožni odbori lahko marsikaj nudili obrtniku. Prav ti bi lahko in morali biti tisti regulator, ki bi reguliral in zbral marsikatero nespornost med obrtniki, in če bi okrožni odbori imeli tiste pravice, kot so jim zahtevane v obrtnem zakonu in dovoljene, to je

pravice oblasti I. stopnje, vršenje mojstrskih izpitov, in da bi Zbornica le deloma krila stroške teh, bi bili isti velike važnosti in pomena za nas obrtnike.

Okrožni odbori bi lahko in morali vršiti močno organizatorično delo na socialnem in kulturnem polju med obrtništvom. Vsled tega bi bilo morda potrebno, da naš obrtnik ponovno in stvarno razmišlja o potrebi Okrožnih odborov.

L. J.

Op. uređ. Naše stališče o vprašanju, umestnosti, obstoju in delovanju ter potrebi O. o. je znano, vendar pa radi volje objavljamo prednji članek, ker smo prepričani, da deli dopisnik mnenje, naj bi imeli O. o. pravice, obrtništvu pa tudi neposreden vpliv in resnično vodstvo teh ustanov.

Pokreti pomožnega osobja v obrti

Z izdajo uredbe o minimalnih plačah, poravnanju, razsodništvu in kolektivnih pogodbah je nastopil tudi moment, ki je že postavil nekatere obrtniške stroke pred gotova dejstva, naj si bo radi kolektivnih pogodb ali pa minimalnih mezd.

Pri nas v Sloveniji so bile sklenjene kolektivne pogodbe pred izdajo nove uredbe, le za nekatere glavne obrtniške stroke pri velikih podjetjih, medtem ko male obrtniške stroke tega doslej niso poznale in se je razmerje dogodkov pomožnega osobja sukalo po individualnem razpoloženju in zmožnosti posameznega podjetja.

Kakor smo pozdravili izdajo te uredbe, tako moramo danes izjavljati, da pomožno osobje v nekaterih strokah, gotovo ne po lastni inicijativi brez predhodne proučitve materije predlaga upravam prisilnih združb na osnovi gotovih odredb v podpis kolektivne pogodbe, ki so sestavljene na kratko z bistvenimi pomanjkljivostmi, često neupoštevajoč obstoječo socialno zakonodajo, na katero bi se poleg omenjene uredbe večina osnutkov kolektivnih pogodb morala oslanjati.

Za razgovore se odmerja kratek čas, često pa zahtevajo delojemalci, katerih organizacije štejejo včasih komaj 10% organiziranih članov izdejavovanje kolektivne pogodbe preko upravnih oblasti, kar je prinesla nova uredba. Med delodajalci obstojajo najrazličnejša razpoloženja in je treba upoštevati dejstvo, da more vsak presoditi položaj le s svojega stališča in se tudi po svoji zmožnosti vezati na kolektivno pogodbo, ker pa je delo v današnjih časih pri večini obrtnih strok in panog zelo nestalno največ še sezonsko, je prav razumljivo, da ne morejo uprave posameznih združb, vrat na nos skleniti obvezno za vse svoje članstvo brez predhodne zadostne proučitve in zaslišanja kolektivnih pogodb. Iz sosedne Savske banovine imamo topogledno dokaj izkušenj in glasom že sklenjenih kolektivnih pogodb, katerim je veljavnost enega leta potekla ali pa poteka, vidimo pri sedanjih razgovorih za obnovo, da obrtništvu odklanja obveze široko potezne kolektivne pogodbe predvsem iz dejstva, ker ni stalne zaposlitve in pa ker obstojajo mnoge samoupravne delavnice, ki ne podlegajo kolektivni pogodbi, vsled česar so razumljivo konkurenčna ne samo radi plač, temveč tudi drugih davčnih privilegijev. So dejstva, ki jih mora obrtnik danes upoštevati, pa tudi sodelavec-delojemalec pa razumeti težak položaj in konkurenčno sposobnost onih, ki se ne morejo vezati na kolektivno pogodbo, so pa največja konkurenca obrtniku.

Gotovo je pri velikem številu obrtniških strok nujno potrebna ureditev teh razmer, saj mnogi obrtniki uprav izigravajo predpise, socialne zakonodaje in svoje pomožno osobje skrajno slabo plačajo. Prepričani smo, da bi za vse enako se izvajajoča zakonodaja in nadzor mnogo pripomogla za enkrat k rešitvi vprašanj za sklepanje kolektivnih pogodb, že z dejstvom, da mora ban po pravici, ki je dana najprej predpisati minimalne mezde za posamezne stroke, ki naj tvorijo osnovo za kasneje potrebno sklepanje kolektivnih pogodb. Za enkrat naj se predpišejo minimalne mezde za posamezne stroke, obrtniki naj pa s svojimi delojemalci v okviru teh in socialne zakonodaje uredijo medsebojne razmere individualnim potom — šele praksa tega pa naj bo temelj res dobrim za obe strani ustrežajočim kolektivnim pogodbam, pri čemer pa je treba zopet upoštevati, da sta dva pogodbena, ki hočeta skleniti pogodbo in ta bo dobra le, če bo osnutek dovolj proučen in pogodba brez vratic za izrabljanje obeh pogodbjenikov.

Obrtniki, ki prevzemajo hranilne knjižice

za delo, naj se glede prodaje istih obračajo na mojo pisarno, ki jih vnovči po dnevnem tečaju takoj v gotovini. **Alojzij Planinšek, Beethovnova ul. 14/l.** Telefon 85-10

Velik obrtniški zbor radi davkov v Zagrebu

V Zagrebu se je vršil pred kratkim velik zbor, ki se ga je udeležilo na tisoče obrtnikov, na katerem so obrtniki po uvodnih besedah predsednika SHO gosp. Ramuščaka in referatih strokovnjakov zahtevali energično pravičnejše obdavčenje. Po temeljiti referatih in poročilih članov davčnih odborov je bila sprejeta resolucija za Savsko finančno direkcijo, ki v šestih točkah naštevava, naj se odpor more obrtništvu v pogledu davčnega sistema in načina pobiranja davkov, kakor je že obljubil finančni minister. Za zaključek pravi resolucija, da zahtevajo obrtniki po Savezu hrvatskih obrtnikov hiter postopek v smislu predloženih točk, ker bi bili drugače primorani staviti pritožbo na pristojno ministrstvo in na najvišje mesto.

Delavska pekarna in slaščičarna

Ljubljana, Telefon 31-71

priporoča: mlečno pecivo, razne slaščice, kekse, beli, domači, polbeli, črni in špecial-rženi kruh!

ZANATSKA BANKA

Kraljevine Jugoslavije a. d.

Podružnica Ljubljana

Gajeva ulica 6.

Centrala Beograd

Delniška glavica Din 75,000.000

Udeležba države Din 30,000.000

Glavna podružnica ZAGREB

Podružnica Sarajevo

Podeljuje obrtnikom in obrtnim podjetjem menična in hipotekarna posojila, kredite na tekoči račun, posojila na zastavo državnih vrednostnih papirjev, delnic Narodne banke in Privilegirane Agrarne banke.

Sprejema na obrestovanje vloge na hranilne knjižice in tekoči račun, katere izplačuje brez omejitve. Upravlja imovino in fonde obrtniških ustanov in organizacij. Izvršuje vse ostale bančne posle.

Brzojavni naslov: „Zanatska“ Ljubljana
Telefon štev. 20-30
Račun Poštne hran. štev. 14003

Skupščina je bila v redu lepo zaključena, na kateri so s svojo številnostjo obrtniki pokazali, kako se mora uspešno nastopiti za svoje pravice. Razšli so se zborovalci v prepričanju, da bo ta akcija sigurno žela uspeh.

Razno.

Uredba o zavarovanju obrtnikov. Posebna deputacija Glavnega zemaljskega Saveza zanatlijskih udruženja je v smislu resolucije sprejete na letošnjem občnem zboru posetila ministra trgovine in industrije g. dr. Milana Vrbanića, ki je izjavil: Da se na izdaji uredbe o zavarovanju obrtnikov že dela, da je imenovana tudi komisija za izdelavo te uredbe in da se bo on počutil srečnega, ako uspe, da bo uredba izšla za časa njegovega ministirovanja.

Komite tehničnega dela v Ljubljani, je vrhovna organizacija vseh tehničnih organizacij, ustanov in zavodov, katere namen je vsestranski, za napredek tehnike in upoštevanje tehnikov na vseh popriških javnega udejstvovanja. Člani tega komiteja so organizacije inženjerjev, diplomiranih tehnikov, praktičnih tehnikov, šumarjev, geometrov itd. po svojih predstavnikih. Dalje pa so tudi ustanove člani, kakor inženjerska komora, tehniška fakulteta univerze, tehniška srednja šola itd. — Na občnem zboru, ki se je vršil 13. julija t. l. je bil izvoljen nov odbor na čelu s predsednikom prof. ing. Premelč Stanetom, štirimi podpredsedniki in odborniki iz vseh tehničnih strok ter organizacij...

Organizacija praktičnih tehnikov, kakor znano združuje absolvente mojstrskih delovodskih šol, priredi tudi letos večjo ekskurzijo v inozemstvo. Ta se vrši od 5. do 12. septembra t. l. v Italijo, kjer si bodo udeleženci ogledali najraznovrstnejše tovarne svojih strok.

Zakon o minimalnih cenah obrtniških uslug in izdelkov v Češkoslovaški. Glasom dekreta Češkoslovaške republike, ki je stopil v veljavo dne 1. julija t. l. bo omogočeno obrtniškim organizacijam poedinih strok določiti za vse svoje člane obvezne minimalne cene obrtniških uslug in proizvodov. Navedeno oživotvorenje dekreta je obrazloženo s tem, da se obvaruje obrtništvu pred uničujočo posledico prodaje blaga — izdelkov, in uslug izpod lastne cene. Ko beležimo to vest, se veselimo uspehov naših tovarnišev v Češkoslovaški ter se istočasno spominjamo na dejstvo, da naša prizadevanja topogledno niso našla razumevanja pri merodajnih faktorjih v naši državi.

Izdelava čevljev za vojaščino oddana na Češkoslovaškem obrtnikom-čevljarjem. V želji pomagati ogroženemu čevljarskemu obrtništvu je češkoslovaška vlada sklenila oddati 60% predvidene količine čevljev za vojaščino izdelati obrtnikom. Gre za 154.000 parov čevljev. Delo je že oddano obrtnikom, sedaj pa še poročajo, da je vlada samovoljno poleg dogovora povišala tudi cene čevljev radi povišanja cen usnju.

Znižanje prometnega davka na moko in njene izdelke. Finančni minister je 14. t. m. izdal uredbo, s katero se znižuje skupni prometni davek na moko in odpravlja dopolnilni davek na kruh in pecivo. Ta uredba je bila izdana v cilju pozitivitve našega gospodarskega življenja in olajšanja davčnih bremen najširših slojev.

Dosedanji skupni davek na poslovni promet je znašal 5%, dopolnilni davek na izdelke iz moke pa 3.7%. Ta davek, ki so ga morali nositi seveda konzumenti, se je pokazal kot previsok. V namenu, da se zniža cena moki in kruhu ter pecivu, in da se razbremenijo najširši sloji, je skupni davek na moko znižan na 4.25%, dopolnilni davek na navaden kruh in na navadno pecivo, ki je znašal 3.7%, je pa sploh ukinjen. Istočasno je znižan dopolnilni davek na luksuzno pecivo od 3.7% na 1.25%, in na slaščičarske izdelke pa na 2.5%.

V vsakem javnem lokalju zahtevajte list „Obrtnik“! Kdor podpira nas, tega podpirajmo mi!

JESENSKI LIPSKI SEJEM 1937

od 29. avgusta

do 2. septembra

60% popusta na nemških železnicah, znatni popusti v drugih državah.

Vsa pojasnila dajejo:

Zvanični biro lajpciškog sajma
Beograd, Knez Mihajlova 33/I.

in častni zastopniki:

Ing. G. TÖNNIES, Ljubljana
Tyrševa 33. — Telefon 27-62 in

JOS. BEZJAK, Maribor, Gospoška ulica 25. — Telefon 20-97.

Dopisi

Ljubno v Savinjski dolini

Po dolgem času se moramo zopet oglasiti v „Obrtniku“ in sporočiti javnosti, da se obrtništvu še ne godi dobro in da se ne odmerja vsem obrtnikom pravica enako, čeprav se nekateri gospodje sedanega kova hvalijo v časopisih, kako po očetovsko skrbijo za obrtnika. Skupščino pri skupnem združenju obrtnikov v Mozirju smo po dolgem, dolgem času dveh let vendarle dosegli ter se je ta vršila 13. septembra 1936. Navzoči so bili zastopniki od ZTOI in O.—o.— iz Celja. Med drugim običajnim dnevnim redom je bilo tudi glasovanje o sedežu združenja, spremembi pravil in volitvi predsednika. Radi odhoda nekaterih članov je bilo sporočeno, da nismo več sklepni, čeprav nas je bilo zadosti. ZTOI je potrdila prve štiri točke dnevnega reda, ni pa potrdila točk o izvršenem glasovanju za sedež združenja, spremembo pravil in volitev predsednika, kar si je pridržala, ker je prišla baje pritožba. Nam je to nerazumljivo in imamo vtis, da pri Zbornici bolj verujejo par pritožnikom, kakor pa svojemu zastopniku in 69 članom, kateri so napravili to napako, da so glasovali za sedež v Ljubnem in tudi predsednika iz Ljubnega izvolili povsem pravilno in po zakonu.

Gg. pri Zbornici! Večina obrtništvu v Gornjegrajskem srezu temu početju odločno protestira ter smatra, da bi lahko potrdili poleg omenjenih točk tudi ostale točke v teku 9 mesecev, nanašajoče se na zahteve večine članstva. Če imamo dolžnosti, zahtevamo tudi pravic, ki smo si jih izvojevali in nam po zakonu pripadajo.

Zanimivo pa je še bolj, da je 18. oktobra 1936. novo izvoljeni predsednik g. Kranjc Rafael z par zastopniki obrtništvu na zahtevo večine članstva prevzel poslovne knjige združenja, brez odloka ZTOI, ker je rok za potrditev zapisnika skupščine potekel, odlok pa še ni bil izdan. Dober mesec nato, je ZTOI izdala odlok, da se morajo knjige vrniti nazaj, seveda brez uspeha. Zato je ZTOI dala nalog sreskemu načelstvu v Gornjem gradu, naj knjige takoj zapleni in jih pošlje nazaj stari upravi v Mozirje. Deputacija obrtništvu pri banki upravi pa je dosegla, da smo poslovne knjige deponirali pri sreskem načelstvu v Gornjem gradu, dotle, da nastavi banka uprava komisarja, ki naj ponovno skliče skupščino, na kateri naj se razmere razčistijo. Odlok je bil izdan 28. decembra 1936. komisarja pa še danes čakamo.

Zanimivo je in čujte merodajni, da je uprava skupnega združenja v Mozirju izvoljena z 22 proti 54 glasovi in od ZTOI tudi potrjena nabavila nove poslovne knjige, novo štampiljko in upravlja za svoj okoliš posle nemoteno naprej, tako da ima v delovni knjigi okrog 60 vpisov za leto 1937. Občutek imamo, da ZTOI v Ljubljani simpatizira z to upravo, ne upoštevajoč obstoječega dejstva. Prosimo novo izvoljene zbornične svetnike posebej še g. Virbnika, zastopnika za naš okoliš, naj zastavi vse sile, da se tako početje in izigravanje članstva ter zakonodaje tem gg. pri upravi Združenja prepreči z zaplembo novo nabavljenih poslovnih knjig in doseže pri krlj. banki upravi čimprejšnjo nastavitev komisarja, da se bo delo, katero je bilo z zaplembo knjig ustavljeno, zopet pričelo v redu po želji interesa obrtnikov naprej izvajati.

Ako ta dopis ne bo nič pomagal, se še oglašimo, gradiva nam ne manjka.

Obrtniki Ljubno-Gornji grad.

URADNI ODLOKI IN SPOROČILA

Pobotniška taksa. Pobotniško takso 1/2% od izplačila uslužbenih prejemkov je treba plačati na pobotnici v kolekih, ki se morajo uničiti tako, da se prva vrsta besedila pobotnice napiše čez spodnji del kolekov. Če takšna pobotnica ne obstoja, torej, če so prejemki knjiženi sumarno v knjigovodskih knjigah ali izkazani v seznamu za uslužbeni davek ali slično, se mora takso v kolekih nalepiti na posebno prazno polo papirja in predpisano uničiti, kakor na pobotnicah. Na poli se

mora izrecno naznačiti, zakaj se je taksa plačala. Pripominja se, da je po pojasnilu plačati to takso le za prejemke uslužbenec, ki so zavezani Pokojninskemu zavarovanju in imajo mesečno plačo.

Obdavčenje službenih prejemkov uradnikov, ki so tudi solastniki poedinih podjetij. V konkretnem slučaju je na postavljeno pritožbo upravno sodišče odločilo, da ne spada plača uradnika, ki je obenem solastnik med čisti dobiček, če se plačuje uslužbeni davek in vse, kar je s tem v zvezi. Če pa je drugače, tedaj je razumeti, da spada plača takega uradnika pod čisti dobiček podjetja, ki je obdavčljivo po odredbah družbenega davka. Iz gornjega sledi popolnoma jasno, da se plače poslovodij, članov uprave in javnih družabnikov, ako vsi ne sodelujejo v podjetju, ne smejo smatrati kot del čistega dobička, oziroma se ne smejo prišteti k pridobitni, marveč so te plače, ako obstoji pogodbeno razmerje v smislu razsodbe upravnega sodišča, zavezane samo plačilu uslužbenega davka. Tako je pravilno rešeno vprašanje, ki ga dejansko sploh ni bilo nobeno vprašanje in ki ga je ustvarila le prevelika gorečnost nekaterih davčnih uradnikov. Ali pa je res ta gorečnost tako zelo dobra in potrebna?

ELEKTROTEHNIČNO PODJETJE

Mihelčič Ivan, Ljubljana
Borštnikov trg št. 1. Tel. 27-04

Izvršujemo vse nove napeljave, preureditve, dograditve in popravila instalacij za luč, moč, signale, radio itd. Vse formalnosti, prijave in naprava načrtov za stranke za priklop na omrežje krajevnih elektraren izvršimo brez doplačil. Popravljamo vse električne aparate, motorje, likalnike itd. Dobavljamo za instalacije in popravila prvovrstni material, kakor tudi svetila in žarnice.

Pojasnila v strokovnih zadevah brezplačno. Cenezmerne. Postrežba točna in solidna. Zahtevajte reference.

Postopek pri odjavi obrta. Na podlagi § 171. O. z. je imetnik obrta dolžan prenehanje obrtovanja prijaviti pod pretno posledico iz § 398. pristojni občini upravi prve stopnje. Kakor zakon ni imetniku obrta naložil dolžnosti, da sočasno s prijavo prenehanja obrtovanja vrne tudi pooblastilo ali dovolilo, tako je potrebno, da se podvzamejo mere pažnje, da se onemogoči možnost izrabljanja pooblastil ali dovolil, ki ostanejo v rokah stranke. Glede na to na podlagi § 460. O. z. predpisujemo sledeče:

1.) Stranka, katera v smislu § 171. O. z. prijavi prenehanje obrtovanja ima prijavi priložiti tudi originalno dovoljenje odjavljene obrti. V kolikor stranka ne bi pooblastilo oziroma dovolilo v originalu prijavi priložila, je pristojna oblast dolžna stranko pozvati, da ji pooblastilo ali opozorilo odjavljene obrta doprinese.

2.) Pristojna upravna oblast, katera prejme prenehanje obrti na znanje, je dolžna na originalno pooblastilo ali dovolilo staviti pripombo, da je obrt prestala in da je tozadevno potrdilo izgubilo vsako veljavo. S tako pripombo opremljeno pooblastilo oziroma dovolilo se ima stranki vrniti.

3.) Prednje navodilo je staviti radi upravljanja vsem banknim upravam.

Minister trgovine in industrije
Vrbanič, I. r.

Prekinitev izvrševanja obrti radi odsluženja vojaške obveznosti — navodilo. Na stavljeno vprašanje v gornjem pravnisanju, je ministristvo trgovine in industrije dostavilo z Il. br. 15.383. z dne 8. junija t. l. sledeče: „V zvezi vprašanja z dne 22. aprila t. l. se priobčuje, da to ministristvo po iznešenem vprašanju ni izdalo navodila splošne načelne odločitve, temveč samo pojasnilo v poedinih konkretnih slučajih. Po teh pojasnilih se za osebo, ki se nahaja na odsluženju svoje vojaške dolžnosti ne more smatrati, da je stalno odsotna iz mesta svojega stalnega bivališča, pa na podlagi tega ni zapreke, da oseba za ta čas nadaljuje izvrševanje obrta. Iz istih razlogov ni potrebno, da se za ta čas postavi usposobljenega vodjo za to obratovalnico.“

Javno vprašanje poštne hranilnice kraljevine Jugoslavije, podružnica v Ljubljani

Meseca maja tega leta je prejelo gotovo število pleskarskih mojstrov v Ljubljani pozive, naj stavijo ponudbe za pleskanje železnih okrižij pri oknih pritličja in prvega nadstropja na palači podružnice v Ljubljani. Kakor sedaj izvemo, ni dela prejel noben upravičen mojster-davkoplačevalec, temveč delo v lastni režiji s svojimi slugami izvršuje poštna hranilnica sama.

Dovoljujemo si tem potom javno vprašati g. direktorja za pojasnilo, kako se je moglo to zgoditi, ker nam je znano, da je Poštna hranilnica zaključila svoje zadnje poslovno leto z 9.000.000 Din dobička in ne moremo razumeti, da bi bil znesek ca. 4500 Din tako ogromen pri takem dobičku, da ne bi tega dela mogla Poštna hranilnica oddati legalnim mojstrom, temveč se poslužuje sušmarjev in dela v lastni režiji. Vprašamo, kako naj potem samostojen mojster — legalen obrtnik more v redu plačevati davke, če se ta važna denarna institucija, pri kateri imamo tudi obrtniki velik delež in doprinašamo k zaključku in dobičku mnogo, poslužuje sušmarjev, kar je vrhu tega še protizakonito?

G. direktorja podružnice prosimo za stvarno pojasnilo!

Zbornico za TOI oziroma obrtni odsek v Ljubljani pozivamo

Obrtniki se še dalj časa borimo naj se posameznim strokam oddajajo dela direktno. Da je ureditev tega vprašanja res nujna, je zopet dovolj zgovoren slučaj oddaja slikarskih del v mestnih solah v Ljubljani, katera so kratkoma bila oddana stavbenikom. Dela je oddajal mestni gospodarski urad stavbenikom, ki so v lastni režiji s svojimi ljudmi tudi izvršili slikarska dela. Vse intervencije slikarskih mojstrov in njihovega združenja niso ničesar zalegla. Med stavbeniki, ki je ta dela prevzel, je celo zbornični podpredsednik g. Ivan Ogrin.

Zahtevamo že enkrat, kar smo že naglasili ponovno, naj se to vprašanje reši, vsled česar pozivamo Zbornico za TOI, naj vendar že enkrat v svojem obrtnem odseku napravi red, v kar smo tembolj prepričani, ker verujemo v objektivnost g. predsednika Obrtnega odseka. Ta vprašanja so življenjske važnosti za veliko število strok in zato v imenu vseh prizadetih po izproženem prednjem slučaju zahtevamo javno ureditev tega vprašanja, sicer bomo v vsaki številki objavili krivice, ki se številnim strokam gode, baš zato, ker se ne oddajajo dela posameznim strokam direktno, temveč potom posrednikov, ki tudi odnesejo dobiček.

Upamo, da Zbornica za TOI na ta poziv odgovori!?

Naš naslov je neizpremenjen in pozivamo obrtništvu še k tesnejšemu sodelovanju, najsibo pošiljanjem prispevkov za objavo, nabiranjem novih naročnikov in rednim plačilom naročnine ter preplačil, kajti zavedajte se, da se naš list izdružuje izključno le s prispevki naročnikov.

Uprava in uredništvo „Obrtnik“, Ljubljana,
Cesta 29. oktobra št. 19 (preje Rimska cesta 19).

IZ UPRAVE. Prosimo, da ne pozabite nakažati po poštni položnici — štev. 12.986 naročnino, kakor ste bili že opozorjeni. Ne odlašajte več, temveč takoj nakažite. Za vsa preplačila se priporočamo.

Obrtniške ustanove, organizacije in ugledne posameznike prosimo, da nas gmotno podpro, da bomo mogli tudi v našem listu zabeležiti slučaje, kakor to beleži bratsko glasilo „Zanatlija“ v Beogradu o stalnih darilih ustanov in posameznikov obrtništvu glasilo. Te pomoči so nam potrebne, ker smo edino neodvisno obrtniško glasilo in zato tudi pričakujemo odziva. Upoštevajte in posnemajte!

IZ UREDNIŠTVA. Pričakujemo za bodoče še več dopisov in prosimo tudi, da se na nas obrčate v zadevi vsakršnih pojasnil, ki Vam jih bomo pismeno sporočili ali pa v listu objavili. Funkcionarji obrtniških organizacij, Vaša dolžnost je redno poročati v list „Obrtnik“ o vseh aktualnih dnevnih stvareh in delu ter inicijativah.

Tiskal J. Blasnik nasl., Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani. Odgovoren L. Mikuš.